

Indledningen er redigeret af Krista Stinne Greve Rasmussen og Emilie Karner Hansen
Tilsyn ved dr.phil. Jes Fabricius Møller

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med
punktcommentarer, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker 2024*

Indledning til “Danske Samfund”

ved Kirsten Vad

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Danske Samfund
- 3 Festen
- 4 Anvendt litteratur

1 Anledning

Notitsen “Danske Samfund”, som blev bragt i *Adresseavisen* den 25. og 26. juni 1840, inviterede medlemmerne af foredragsforeningen Danske Samfund og andre interesserede til en festmiddag den 28. juni. Notitsen var underskrevet af P.C. Kierkegaard og Grundtvig på vegne af foreningen. Ifølge Steen Johansen var notitsen sandsynligvis forfattet af Grundtvig alene (jf. *Bibliografien*, bind 2, s. 165).

Den 28. juni markerede dagen for salvingen af Christian 8. på Frederiksborg Slot. Selv om Grundtvig kaldte begivenheden for en kroning (fx Grundtvig 1840), havde en egentlig kroning ikke været en del af ceremonien siden enevældens indførelse i 1660. Kongesalvingen af Christian 8. blev den sidste i danmarkshistorien.

Grundtvig havde tradition for at skrive lejlighedsdigte i anledning af begivenheder i kongehuset, og i forbindelse med Christian 8.s tiltrædelse som konge i december 1839, udgav han flere hyldestdigte, bl.a.:

- [*Kong Christian-Frederiks Hylding i Danske Samfund.*](#)
- [*“Lykønskning til Kroningen”.*](#)
- [*Kirke-Sange til Kronings-Dagen den 28de Juni 1840.*](#)

- [Vise om Kong Christian den Ottendes og Dronning Caroline Amalies Kroning og Salving paa Frederiksborg Anden Søndag efter Trinitatis 1840.](#)
- [Sange for Vennelaget i Danske Samfund paa Kronings-Dagen 28de Juni 1840.](#)

Som den sidste titel angiver, blev disse sange afsunget ved festmiddagen i Danske Samfund.

2 Danske Samfund

Danske Samfund blev oprettet i 1839, og foreningens hovedformål var at fremme danskhed og folkelighed gennem oplysende foredrag. Blandt grundlæggerne var bl.a. Grundtvig, Orla Lehmann, P.C. Kierkegaard og Frederik Barfod.

Grundtvig var formand for foreningen fra 1839-1843 og igen i 1848 (Lundgreen-Nielsen 1992b, s. 7). Foreningen mødtes hver tirsdag kl. 19 på forskellige steder i København, og deres første mødested var i Store Kongensgade. De havde fra begyndelsen omkring 80 medlemmer, og der blev opkrævet kontingent af medlemmerne til dækning af husleje og andre faste udgifter, mens frivillige tilskud finansierede alt andet (Grundtvig 1839, s. 468; Lundgreen-Nielsen 1992a, s. 37).

Grundtvigs tro på den mundtlige formidling var navnlig blevet vakt, efter at han havde holdt sine samtidshistoriske *Mands Minde*-foredrag på Borchs Kollegium i 1838. Under disse var der desuden opstået en tradition for, at forsamlingen brød ud i sang efter et endt foredrag. Denne tradition levede videre i Danske Samfund, hvilket ifølge Flemming Lundgreen-Nielsen bidrog til selskabets livlighed og medlemmernes følelse af fællesskab (Lundgreen-Nielsen 1992a, s. 40).

3 Festen

Som notitsen angiver, blev der afholdt en festmiddag den 28. juni i Danske Samfund. Grundtvig bidrog med tre skålsange til festen, som hver især hyldede Christian 8., dronning Caroline Amalie og Holger Danske (Grundtvig 1840; læs mere om disse sange i [indledningen til Sange for Vennelaget i Danske Samfund paa Kronings-Dagen 28de Juni 1840.](#)

Det har ikke været muligt at konkludere, hvor festen blev holdt, eller hvor mange der deltog.

4 Anvendt litteratur

- *Bibliografien*, se Johansen, Steen (1948-1954).
- Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1-4. København.

Grundtvig, N.F.S. (1839) "Det Danske Samfund" i *Brage og Idun, et nordisk Fjærdingsårsskrift*, udg. Frederik Barfod, bind 1, 2. hæfte, s. 414-473. København.

- Grundtvig, N.F.S. (1840) *Sange for Vennelaget i Danske Samfund paa Kronings-Dagen 28de Juni 1840*. København.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (1992a) "Grundtvig og danskhed" i *Dansk Identitetshistorie*, bind 3, s. 9-187. København.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (1992b) "Grundtvig om danskhed og modersmål i 1839. En tale 5. november 1839" i *Grundtvig-Studier 1992*, s. 7-19. København.